

Luật Hoạt động giám sát năm 2025: Phân định rõ thẩm quyền của đại biểu HĐND các cấp

07:27 09/03/2026

Từ ngày 1/3/2026, hoạt động giám sát của đại biểu Hội đồng nhân dân (HĐND) chính thức vận hành theo khung pháp lý mới của Luật Hoạt động giám sát của Quốc hội và HĐND năm 2025. Điểm thay đổi căn bản của bộ luật này là việc tách bạch thẩm quyền giám sát thành một điều khoản riêng biệt, đồng thời phân định rõ vai trò của đại biểu cấp tỉnh và cấp xã nhằm phù hợp với mô hình quản lý hành chính mới.

Quy định mới về thẩm quyền giám sát của đại biểu HĐND

Thẩm quyền giám sát chuyên sâu của đại biểu cấp tỉnh

Theo Điều 36 của luật mới, đại biểu HĐND cấp tỉnh được trao 5 hoạt động giám sát trọng tâm. Đầu tiên là quyền chất vấn trực tiếp Chủ tịch UBND, các thành viên UBND và người đứng đầu các cơ quan chuyên môn, cơ quan tư pháp cùng cấp. Đây là công cụ quan trọng để đại biểu thực thi vai trò đại diện, yêu cầu giải

trình về các vấn đề nóng tại địa phương.

Bên cạnh đó, đại biểu cấp tỉnh có nhiệm vụ giám sát các quyết định của UBND và Chủ tịch UBND cấp tỉnh, các nghị quyết của HĐND cấp xã và văn bản quy phạm pháp luật tại các đặc khu không tổ chức cấp chính quyền địa phương. Hoạt động này đảm bảo tính thống nhất của hệ thống pháp luật từ tỉnh đến cơ sở. Ngoài ra, đại biểu còn giám sát việc thi hành pháp luật, giải quyết khiếu nại, tố cáo của công dân và tham gia vào các đoàn giám sát của các cơ quan dân cử khi có yêu cầu.

Tăng cường vai trò giám sát tại cơ sở của đại biểu cấp xã

Tương tự cấp tỉnh, đại biểu HĐND cấp xã cũng thực hiện 5 hoạt động giám sát nhưng tập trung sát sao vào các vấn đề phát sinh tại địa bàn cư trú. Quyền chất vấn lãnh đạo UBND cấp xã và giám sát các quyết định của chính quyền cơ sở được luật hóa rõ ràng, tạo điều kiện để đại biểu nắm bắt và phản hồi kịp thời những tâm tư, nguyện vọng của cử tri.

Đại biểu cấp xã đóng vai trò then chốt trong việc giám sát thi hành pháp luật tại địa phương và theo dõi quá trình giải quyết khiếu nại, phản ánh của người dân thuộc thẩm quyền của cơ quan xã. Việc tham gia vào các hoạt động giám sát của Thường trực HĐND và các Ban của HĐND xã cũng giúp đại biểu nâng cao năng lực và hiệu quả hoạt động thực tế.

Chủ động xây dựng và điều chỉnh chương trình giám sát

Một điểm mới đáng chú ý là quyền tự chủ của đại biểu trong việc quyết định và tổ chức thực hiện chương trình giám sát cá nhân. Tùy theo yêu cầu thực tiễn và những vấn đề phát sinh tại đơn vị bầu cử, đại biểu có quyền điều chỉnh chương trình giám sát để đảm bảo tính kịp thời và hiệu quả.

Tuy nhiên, đi đôi với quyền hạn là trách nhiệm báo cáo. Đại biểu HĐND phải thông báo chương trình giám sát của mình cho Thường trực HĐND thông qua Tổ đại biểu. Ngược lại, Thường trực HĐND có trách nhiệm tạo mọi điều kiện thuận lợi và tổ chức các nguồn lực cần thiết để đại biểu thực hiện quyền giám sát một cách thực chất, tránh hình thức.

Sự phân định rõ ràng về thẩm quyền giữa các cấp trong Luật Hoạt động giám sát năm 2025 kỳ vọng sẽ tạo ra bước chuyển biến mạnh mẽ trong việc nâng cao chất lượng hoạt động của các cơ quan dân cử, đảm bảo quyền lực nhà nước được kiểm soát hiệu quả ngay từ cấp cơ sở.

Tâm An